

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 66/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. marca 2004 predbežne prerokoval sťažnosť mjr. Ing. P. M., Z., a pplk. Ing. P. P., Z., zastúpených advokátom JUDr. J. K., Advokátska kancelária, Z., vo veci porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c) a písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Vojenskej obvodnej prokuratúry v Banskej Bystrici vo veci vedenej pod sp. zn. OPv 122/01 a Vyššej vojenskej prokuratúry v Trenčíne vo veci vedenej pod sp. zn. VPt 90/01, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mjr. Ing. P. M. a pplk. Ing. P. P. **o d m i e t a** pre nedostatok svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2003 doručená sťažnosť mjr. Ing. P. M., Z., a pplk. Ing. P. P., Z. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. K., Advokátska kancelária, Z., vo veci porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo

orgánmi verejnej správy od začiatku konania podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c) a písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Vojenskej obvodnej prokuratúry v Banskej Bystrici vo veci vedenej pod sp. zn. OPv 122/01 a Vyššej vojenskej prokuratúry v Trenčíne vo veci vedenej pod sp. zn. VPt 90/01.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že k porušeniu ich vyššie označených základných práv malo dôjsť v prípravnom konaní vedenom voči sťažovateľom ako obvineným zo spáchania trestného činu podnecovania k národnostnej a rasovej nenávisti podľa § 198a ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) zo strany označených orgánov tým, že:

- dozorový prokurátor vydal písomné pokyny smerujúce hlavne k výsluchu svedkov proti sťažovateľom a neakceptoval návrhy sťažovateľov smerujúce k výsluchu svedkov v prospech sťažovateľov,
- boli vydané opakované ústne a písomné pokyny na vyňatie listinných dôkazov (negatívnych hodnotení a správ) týkajúcich sa osoby oznamovateľa,
- bola odňatá (odopretá) možnosť položiť a dostať odpoveď na legitímne otázky svedkom,
- o námietkach zaujatosti voči prokurátorom Vojenskej obvodnej prokuratúry v Banskej Bystrici rozhodol spôsobom odporujúcim právnej úprave nepríslušný orgán – Vyššia vojenská prokuratúra v Trenčíne uznesením, čím došlo k odňatiu možnosti podať opravný prostriedok.

Vzhľadom na uvedené relevantné skutočnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„Vojenská obvodná prokuratúra v Banskej Bystrici svojim konaním vo veci vedenej pod sp. zn. OPv 122/01 porušila ústavné právo navrhovateľov upravené v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vyššia vojenská prokuratúra v Trenčíne svojim konaním vo veci vedenej pod sp. zn. VPt 90/01 porušila ústavné právo navrhovateľov upravené v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2

a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Zároveň žiadam Ústavný súd, aby navrhovateľom priznal právo na náhradu trov právneho zastupovania jeho zvoleným právnym zástupcom JUDr. J. K., advokátom, vo výške 3.416,- Sk za každý úkon právnej pomoci podľa ustanovenia § 13 ods. 8 a § 17 ods. 2 vyhl. č. 163/2002 Z. z. a režijný paušál vo výške 128,- Sk podľa ustanovenia § 19 ods. 3 vyhl. č. 163/2002 Z. z. na účet právneho zástupcu navrhovateľa podľa vyčíslenia a špecifikácie podanej pri vynesení rozhodnutia Ústavného súdu SR“.

II.

Podľa ustanovenia čl. 130 ods. 1 písm. f) ústavy ústavný súd začne konanie o návrhu fyzických osôb alebo právnických osôb v prípadoch ustanovených v čl. 127 a čl. 127a ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nie je ústavný súd príslušný, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd návrh odmietne, ak dospeje k názoru, že je tu ktorýkoľvek z dôvodov opodstatňujúcich odmietnutie návrhu, a spravidla neskúma aj ďalšie dôvody umožňujúce odmietnuť návrh. Pre odmietnutie návrhu postačuje existencia čo i len jediného z dôvodov uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zistil, že prijatiu návrhu na konanie bráni dôvod ustanovený v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ochrana základných práv a slobôd v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy vychádza z princípu subsidiarity (arg. ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd). Ochrana základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy. Právomoc ústavného súdu na konanie o porušení základného práva alebo slobody je daná iba vtedy, ak ochranu neposkytujú všeobecné súdy (napr. III. ÚS 32/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 1 ústavy len súd rozhoduje o vine a treste za trestné činy.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo obhajovať sa osobne alebo za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby mu bol poskytnutý bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

Podľa § 2 ods. 4 prvej vety zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Podľa § 2 ods. 5 prvej vety Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrhy strán.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že trestná vec sťažovateľov sa v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v tzv. predsúdnom štádiu trestného konania. Z toho vyplýva, že až po podaní obžaloby sa môže začať konanie pred súdom. V takomto prípade všeobecný súd bude povinný skúmať ústavnosť a zákonnosť konania predchádzajúceho podaniu obžaloby, a to najmä zo zreteľom na dodržanie základných práv a slobôd vrátane práva na obhajobu. Všeobecný súd má podľa Trestného poriadku celý rad účinných procesných nástrojov, ako zabezpečiť nápravu porušenia základných práv a slobôd v predchádzajúcom konaní, ak samozrejme dospeje k záveru, že boli porušené. Z uvedeného dôvodu je to teda v prvom rade všeobecný súd, ktorý bude oprávnený a povinný rozhodnúť o ochrane základných práv a slobôd, a preto nie je daná právomoc ústavného súdu v tejto

veci konať. Skutočnosti, ktoré uviedli sťažovatelia v sťažnosti, neumožňujú vyvodit' taký záver, že by nimi namietané porušenie označených základných práv a slobôd nebolo možné odstrániť pred všeobecným súdom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti pre nedostatok svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2004